

DEZVOLTAREA PIETEI PRODUSELOR ȘI SERVICIILOR DE ASIGURARE ÎN SISTEMUL AGRICULTURII DIN ROMÂNIA

T. MATEOC¹, Victoria ȘEULEAN²

¹Universitatea de Științe Agricole
și Medicină Veterinară a Banatului, Timișoara
e-mail: fma.usabtm@mail.com

²Universitatea de Vest Timișoara
e-mail: victoriaseulean@yahoo.com

*Natural calamities are among the most serious dangers that can affect humans' lives and the activity of any entrepreneur, resulting in great material losses, in suffering, and in human life loss. Nature's forces can cause unsuspected destructive effects, among which: drought, frost, flood rainfalls, hurricanes, floods, earth quakes, lightning, fire, land collapses and glides, snow avalanches, etc. Most times man can cause serious losses by his improper way of accomplishing his duties in economy or in society. Technical catastrophes result in damages that are closely linked to man's activity, including: fires and explosions, aviation crashes, sea accidents, road accidents, railway accidents, building clashes, etc. In these conditions, modern societies have developed financial mechanisms capable of diminishing or even annull economic or financial effects of these events – an activity known as **insurance**. Insurance does not eliminate risk – it only distributes damages within a risk community. Most specialists in the field embrace the idea according to which insurance is a means of distributing the damage of a smaller number of people, caused by a phenomenon or by a complex of phenomena, over a great number of persons (risk community). Insurance is seen nowadays as a complex industry, a regular network providing the community with a great variety of products. It appeared from man's need for protection against dangers, and for finding proper solutions of preventing and erasing them. Insurance market development was caused by the fact that both demand – resulted from the complexity and number of risks – and offer, including the different possibilities of covering risks, have known an unprecedented increase. At this very moment, the insurances cover a relatively limited area of risks in Agriculture. Therefore, there should be taken into consideration the fact that we cannot have a completely efficient and safe agriculture without the necessary insurances in this field. The reality is that only a few agricultural producers can rely on insurances with a view to their every day life. After the aderation of Romania to the EU, the main issues in this field, at this moment and in the future, are reported upon the required legislative regulations and on the compliance to the European requirements of the main performers on the agricultural insurance market. The insurance in agriculture becomes thus a compulsory necessity after Romania became a member of The European Community, and nevertheless, the insurance quota gave birth to a series of controversies.*

Keywords: *development, services insurance, insurance market agriculture.*

La nivel național asigurarea este un instrument economic de mare importanță. În economia națională asigurările îndeplinesc două funcții importante: protejarea averii naționale și instrument de economisire la nivel național.

Asigurarea ca metodă de transfer a riscului prezintă următoarele avantaje:

- asiguratul poate transfera riscul - în schimbul unei prime de asigurare - către asigurător;
- asiguratul poate înlocui un cost necunoscut și foarte variabil cu un cost cunoscut egal cu prima de asigurare;
- pe parcursul unui an primele de asigurare plătite vor reprezenta doar o mică parte din valorile expuse la riscul pierderii;
- asiguratul beneficiază de facilități suplimentare oferite de asigurător.

Asigurarea prezintă însă și unele dezavantaje:

- nu toate riscurile sunt asigurabile;
- rareori asigurarea oferă o compensare integrală a pierderilor;
- nu toate primele de asigurare au o repartitie sigură în timp și ca mărime.

Trebuie să se țină cont însă de faptul că nu se poate face o agricultură cu adevărat eficientă și sigură fără asigurări în domeniu. Este o realitate faptul că prea puțini producători agricoli pot beneficia de siguranța zilei de mâine prin asigurări. Asigurările, sunt accesibile deocamdată doar societăților din agricultură și unor producători agricoli care dețin suprafețe mari și producții considerabile. Producătorii agricoli și societățile agricole practică de regulă asigurarea determinată de împrumuturile bancare, deoarece la obținerea creditului sunt obligați să-și asigure recolta și bunurile.

În agricultură, culturile pot fi asigurate împotriva grindinei, înghețului, alunecărilor de teren, etc. Putem de asemenea asigura animalele, tractoarele, și uneltele agricole, utilaje care țin de creșterea animalelor, utilaje industriale, clădiri, alte dependențe, precum și persoane.

În prezent, în România, asigurările agricole sunt accesibile doar fermelor agricole și unor producători agricoli care obțin culturi bogate. Aceste asigurări sunt cu atât mai necesare cu cât a sporit numărul dezastrelor naturale din ultimii ani, afectând serios culturile.

Plecând de la aceasta cruntă realitate, încercăm să monitorizăm în lucrarea de față aspecte legate de sistemul de asigurări din România. De asemenea, analizăm unele aspecte legate de rolul statului în activitatea de asigurare, dezvoltarea pieței de asigurări, văzută ca o piață în plină dezvoltare, și felul în care prevederile Comunității au fost implementate pe această piață.

MATERIAL ȘI METODĂ

Din punct de vedere tehnic, am analizat asigurările agricole cu cele două ramuri ale lor, respectiv asigurarea culturilor și asigurarea animalelor. Un aspect delicat în asigurarea agricolă – unde numărul persoanelor asigurate este încă scăzut - se referă la cât de mare ar trebui să fie suma plătită de persoana asigurată ca să fie

profitabilă și pentru asigurator. De aceea am făcut unele calcule și am simulat rezultatul final al asigurării, adică valoarea netă și valoarea adăugată.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În sfârșit, bazându-ne pe cele prezentate mai jos, facem unele sugestii privind creșterea eficienței companiilor de asigurări și îmbunătățirea managementului în asigurările agricole.

Principalele etape și concluzii ale lucrării sunt prezentate mai jos.

În conformitate cu legislația în vigoare din țara noastră, există câteva entități care pot dezvolta activități de asigurare, după cum urmează:

1. Persoane fizice, cetățeni români, care reprezintă companii de asigurare sau asociații mutuale de asigurare, licențiate de către Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, în conformitate cu procedurile legale.

2. Ramuri ale unor societăți de asigurare și reasigurare ale Națiunilor Unite, ce dezvoltă activități de asigurare în România, în conformitate cu dreptul de a deschide subsidiare și dreptul de a presta servicii de asigurare în România.

3. Ramuri sau sucursale ale unor companii de asigurare sau reasigurare ale statelor membre licențiate în conformitate cu prevederile Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor.

Pe lângă aceste structuri organizaționale, există pe piața asigurărilor instituția brokerilor de asigurare, caz în care relația dintre asigurator și asigurat este mediată de către brokeri. Brokerul de asigurări oferă consultanța pentru asigurați și încheie asigurări ca orice agent de asigurare, fiind plătit pe bază de comision oferit de asigurator.

Acești intermediari constituie o necesitate pe piața asigurărilor, profesionalismul acestora depinzând de calitatea actului de asigurare și de percepția celui asigurat cu privire la gradul de protecție oferit de asigurare.

Se poate observa o sedimentare și stabilizare a principalilor operatori pe piața asigurărilor, datorită filtrelor stabilite prin legea 32/2000 de către Comisia de Supraveghere a Asigurărilor. Dacă vechea legislație permitea existența unor societăți de asigurare sub forma unor societăți cu răspundere limitată, după aplicarea legii 32/2000, situația s-a schimbat în mod radical. Considerăm acest fapt ca fiind unul pozitiv, care atestă faptul ca, în sfârșit, asigurările au luat-o pe un drum bun în România. În prezent, mecanismul de stabilire a societăților de asigurare este după cum urmează: pool-uri de asiguratorii sau asociații mutuale de asigurare, cu drept de înregistrare doar după ce a fost luat la cunoștință de către Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, care poate fi obținut în termen de patru luni de la data aplicării. Licența depinde de o serie de condiții care trebuie îndeplinite (un studiu de fezabilitate, un capital social subscris și vărsat care depinde de linia de asigurare practică, un program de reasigurare viabil, calculele actuale în asigurările de viață, obiectul activității – doar asigurarea și numele companiei nu confundă publicul. Licențierea nu garantează obținerea dreptului de operare pe piața asigurărilor, dar oferă acționarilor dreptul de a înregistra legal societatea. În 6 luni, aplicantul oferă documentele necesare Comisiei de

Supraveghere a Asigurărilor, urmând ca aceasta să decidă asupra licenței de funcționare în termen de 60 de zile.

În ceea ce privește directivele Comunității Europene asupra acestei chestiuni, s-au dezvoltat trei generații de directive, pe care încercăm să le prezentăm detaliat în această teză.

Putem cu certitudine afirma următoarele: comparativ cu liberalizarea accelerată a altor componente a industriei serviciilor, în domeniul asigurărilor progresul a fost adesea încet și uneori insuficient. Procesul de armonizare a legislației naționale s-a dovedit de multe ori foarte complex și dificil, contrar așteptărilor tuturor: programul stabilit inițial nu a putut fi pus în practică, deoarece țările membre au înlocuit cu greu practicile tradiționale în favoarea noilor măsuri. Cu toate acestea, a treia generație de directive a reușit să completeze și să compenseze lipsurile, uneori inerente, care au apărut în aplicarea stipulațiilor europene. Unele tratamente discriminatorii au condus mai mult sau mai puțin la limitarea ofertei pe piața asigurărilor. Astfel, cum am arătat mai jos, la timpul respectiv, Franța, Grecia, Irlanda, Italia, Portugalia și Spania au interzis asigurările directe, încheiate de asigurătorii care nu dețin propriile societăți de asigurare în aceste țări; Danemarca, Germania și Luxemburg au permis legături directe cu companiile de asigurări străine, fără intervenția intermediarilor; în schimb, Olanda, Marea Britanie și Belgia nu au impus vreo restricții privind asigurătorii străini. Aceste diferențe, rezultat al practicilor economice și culturale, cer soluții care să fie în armonie cu spiritul țării.

În ceea ce privește reasigurările, reglementările au fost mai puțin eterogene, datorită gradului ridicat de internaționalizare a pieței și a mecanismelor sale specifice. Singurele diferențe sunt în monitorizarea asigurărilor, a rezervelor tehnice de daună și a rezervelor matematice de primă.

Directivele existente în Comunitatea Europeană ca parte a Programului Pieței Unice, au accelerat procesul armonizării în domeniul asigurărilor și reasigurărilor. Aplicarea lor la nivelul statelor membre a influențat competitivitatea la nivel european. Efectul schimbărilor din acest domeniu are legătură cu faptul că acesta va avea o contribuție decisivă la evoluția întregii piețe economice europene, după cum urmează: stimularea competiției, folosirea celor mai bune metode, globalizarea, creșterea comerțului serviciilor de asigurări între statele membre și dezvoltarea sectoarelor de asigurări și reasigurări. După cum putem vedea, domeniul asigurărilor a fost supus unor numeroase reglementări, datorită diversității posibilităților de asigurare, riscurilor, politicilor naționale și strategiilor societăților de asigurări. Comparativ, domeniul reasigurărilor nu a suferit schimbări radicale în ceea ce privește legislația în vederea dezvoltării pieței unice, căci, datorită naturii lor, acestea se adaptează ușor, întâlnind cerințele europene.

Companiile de asigurări și reasigurări au împlinit nevoile unui număr tot mai ridicat de persoane din țările Comunității Europene. Licențele unice pentru asigurarea împotriva riscurilor de masă, eliminarea barierelor prin armonizarea legislației și aplicarea directivelor pentru asigurările de viață, mai ales în țările din

sudul Europei, unde piața este încă subdezvoltată comparativ cu alte țări ale Comunității, au contribuit la liberalizarea serviciilor de asigurări și reasigurări.

Astfel, persoane fizice sau juridice pot încheia tranzacții de asigurare sau reasigurare oriunde în Europa, având aceleași legi și cu aceleași condiții. Aceasta va avea un efect benefic și va facilita activitatea de brokeraj, care încearcă să se extindă pe piața din Europa, pentru a întruni cererile clienților. S-au dezvoltat de asemenea activități specifice de extindere a activității, pentru a deveni competitive în confruntarea cu intermediari puternici, din țări non-europene. Folosirea noii tehnologii de comunicații, a internetului, oferirea unor servicii calitative, aproape de perfecțiune, contribuie la alegerea acestora de către clienți, poate pentru un preț la fel ca cel al asigurării.

Multe societăți de asigurări, reasigurări și brokeraj își dezvoltă permanent tehnologia pentru a menține un anumit prag de competitivitate și caută piețe noi, pe care să pună în practică capacitatea lor de expertiză și profesionalismul, mai ales în țările din centrul și estul Europei, promovând o politică de angajare a persoanelor care vorbesc limbi străine, care cunosc tradițiile și obiceiurile statelor membre UE, pregătindu-se astfel pentru integrarea și funcționarea pe piața europeană unică.

Departate de a fi neglijată e ideea de a forma companii bazate pe capital atât național cât și străin, cu participarea companiilor din UE sau din alte țări.

Punerea lor în practică nu înseamnă însă că toate sunt de succes și că nu vor exista deziluzii.

CONCLUZII

Începând cu anii 1990, în România s-au dezvoltat premisele unei piețe competitive în domeniul asigurărilor. Monopolul statului a fost treptat înlocuit de companiile de asigurări cu capital autohton sau privat. În ultimii 15 ani, companii de prestigiu din Olanda, Marea Britanie, Austria, Germania, Grecia și S.U.A. și-au deschis subsidiare în România.

În ceea ce privește numărul companiilor de asigurări, la începutul anului 2000, pe fundalul legislației permissive existente, existau 73 de companii de asigurări, dintre care multe nu erau active. Odată cu aplicarea legii 32/2000 privind companiile de asigurări și controlul acestora, care funcționa în parametrii minimi în ceea ce privește legalitatea, creșterea capitalului social necesar stabilirii și funcționării asigurătorului, constituirea rezervelor tehnice de daună, și existența unor programe de reasigurări satisfăcătoare, lucrurile au început să se schimbe pe piața asigurărilor din România. Au apărut însă și primele eșecuri. E cazul companiilor Metropol și Grup S.A.; alte societăți au fost nevoite să se unească cu companii mai mari, sau să se retragă de pe piață. Se poate afirma deci ca “odată cu punerea în aplicare a legii 32/2000, s-a produs o maturizare a pieței de asigurări din România, care a dus la consolidarea puterii câtorva operatori în acest domeniu”. Un rol important în buna funcționare a pieței asigurărilor l-a avut Comisia de Supraveghere a Asigurărilor, autoritatea centrală de control în acest domeniu.

BIBLIOGRAFIE

1. CISTELECAN, L., 1994 - Asigurările – practică internațională și perspective românești, Tribuna Economică, nr.3 – 5/1994.
2. MATEOC, T., 2004 - Asigurări și reasigurări în producția agricolă din România, Teză de doctorat, USAMVB Timișoara.
3. *** Legea nr. 32/03.04.2000 privind societățile de asigurare și supravegherea asigurărilor, M.O. partea 1, nr. 148, 10.04.2000.
4. Raportul Comisiei Naționale de Supraveghere a asigurărilor pe anul 2004.